

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-648238-IX-9005/10/WK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 16. 06. 2010 r.

Pan
Jerzy Miller
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, że w Gazecie Wyborczej z dnia 31 maja 2010 r. zamieszczona została obszerna publikacja dotycząca ponadnormatywnego czasu służby funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej.

Z artykułu prasowego wynika, że około 30 tysięcy strażaków w latach 2006 do 2009 wypracowało aż 8,5 mln. nadgodzin. Łącznie z nadwyżką wynikającą z tegorocznych powodzi liczba ta może wzrosnąć do 10 mln. Zdaniem autora artykułu, żeby funkcjonariusze PSP mogli odebrać nadgodziny w postaci czasu wolnego, to potrzebna byłaby decyzja o zamknięciu wszystkich jednostek straży pożarnej na okres półtora miesiąca. Zaprezentowana ilość nadgodzin, jak i skala pogłębiającego się zjawiska stanowi niewątpliwie naruszenie praw i wolności obywatelskich oraz powoduje słuszne niezadowolenie funkcjonariuszy PSP i reprezentujących ich związków zawodowych.

Problem ponadnormatywnego czasu służby w służbach mundurowych oraz braku możliwości uzyskania za nie ekwiwalentu w postaci czasu wolnego w odpowiednim terminie rozliczeniowym, bądź dodatkowego wynagrodzenia od 7 lat stanowi przedmiot zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich. W wystąpieniach kierowanych do Ministrów Spraw Wewnętrznych i Administracji poszczególnych rządów oraz Prezesa Rady Ministrów, Rzecznik zwracał uwagę, że kwestia ta wymaga systemowego rozwiązania, gdyż w większości służb mundurowych nie istnieją regulacje prawne w ustawach pragmatycznych, które pozwalałyby na uzyskanie wynagrodzenia

za nadgodziny. Brak stosownych przepisów regulujących ten problem uniemożliwia skuteczne dochodzenie przed sądem zaległych świadczeń pieniężnych. Obowiązujący stan prawny, przy niewystarczającej obsadzie etatowej służb, powoduje istnienie dużej ilości nadgodzin i nie jest możliwy do rozwiązania bez przeznaczenia na ten cel dodatkowych środków finansowych oraz zmiany obowiązujących w tym zakresie przepisów prawnych. Rzecznik wielokrotnie zwracał się o dokonanie zmian legislacyjnych dotyczących czasu służby, umożliwiającym funkcjonariuszom dokonanie wyboru w postaci wykorzystania przysługującego im czasu wolnego w tym samym wymiarze, co dodatkowo wypracowany, bądź uzyskania za nadgodziny stosownego wynagrodzenia. W tym przypadku liczba ponadnormatywnego czasu służby w przyjętym okresie rozliczeniowym powinna być ściśle określona. Propozycja ta jest uzasadniona tym, że tworzenie nowych miejsc służby jest kosztowniejsze niż wypłacanie wynagrodzenia za nadgodziny, gdyż ze zwiększoną liczbą funkcjonariuszy wiąże się dodatkowa ilość pracowników administracyjnych, obowiązek wypłaty dodatkowych ekwiwalentów mundurowych oraz dodatkowe zaopatrzenie w odpowiedni sprzęt i opłacanie niezbędnych świadczeń. Do chwili obecnej argumenty te nie znalazły u adresatów wystąpień oczekiwanego zrozumienia. Co prawda informowano Rzecznika o inicjowaniu działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia w ustawach pragmatycznych służb mundurowych przepisów prawnych umożliwiających uzyskanie wynagrodzenia za dodatkowo wysłużone godziny, jednakże rozwiązania takie nie zostały wprowadzone. Brak środków finansowych w budżecie nie może stanowić usprawiedliwienia dla organów do uchylania się od podejmowania skutecznych działań zmierzających do rozwiązania opisanego problemu i przedłużania trwania stanu niezgodnego z prawem. Podkreślić należy, iż przedstawiona sytuacja narusza prawa funkcjonariuszy służb mundurowych.

W sprawie ponadnormatywnego czasu służby dnia 12.05.2010 r. Rzecznik wystąpił do Komendanta Głównego Straży Pożarnej (kopia pisma w załączeniu). Jednak mając na względzie utrzymującą się w kraju trudną i skomplikowaną sytuację powodziową, do której zwalczania zostały skierowane dodatkowe jednostki PSP, postanowił nie czekać na otrzymanie w tej kwestii stanowiska Komendanta Głównego PSP, lecz bezpośrednio wystąpić do Pana Ministra.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. - Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o zlecenia zbadania tej sprawy i podjęcie działań zmierzających do jej rozwiązania. Będę wdzięczny za szybkie udzielenie odpowiedzi.

zał. 1

Z przeziębieniem

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk